

střípky ženy

kata wéber

dpb DIVADLO
PETRA
BEZRUČE

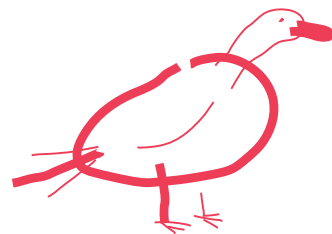
dospělost je, když kouříš s mámou

střípky ženy

podle scénáře **katy wéber**
překlad **tatiana notinová**
úprava **peter galdík, jan holec**
režie **jan holec**
dramaturgie **peter galdík**
scéna a kostýmy **ján tereba**
hudba **ivan acher**
pohybová spolupráce **klára dybalová**
kamera **tomáš nikel**
zvuk **marcel weiss**
střih **miroslav bláha**
mix zvuku **jakub krajíček**
odborná konzultace **nikola cenková, kamila pětvalská**

osoby a obsazení

maja **alexandra palatínusová**
lars **marián chalány**
magdaléna **kateřina krejčí**
monika **magdaléna holcová**
vojta **josef trojan**
zuzana **markéta haroková**
eva **barbora křupková**
záchranáři **adéla hortová, marek prášil**

premiéra 24. listopadu 2023
v divadle Petra Bezruče

kata

wéber

Kata Wéber, absolventka Univerzity divadelních a filmových umění v Budapešti, je dramatičkou i uznávanou scénáristkou. V roce 2018 získala na své mateřské univerzitě titul D.L.A. summa cum laude.

Její divadelní hry byly uvedeny v Polsku (Netopýr, Střípky ženy – TR Varšava), Německu (Moje sladké Haiti – Schauspiel Hannover, Minime – Volksbühne Berlín), Švýcarsku (Hotel Lucky

Hole – Schauspielhaus Zürich) a Maďarsku (Imitace života, Evoluce – Proton Theatre Budapešť) a posbíraly různá ocenění. Operní libreto Cesta naděje, které vytvořila podle oscarového filmu Xaviera Kollera, bylo uvedeno v Grand Theatre Ženeva.

Kariéru filmové scénáristky začala ve společnosti Proton Cinema, ve které se potkala s režisérem Kornelem Mundruczem. Jejich první společný film Bílý bůh získal

v roce 2014 cenu Un Certain Regard v Cannes a v roce 2015 se na festivalu Sundance uskutečnila jeho severoamerická premiéra. Následoval film Jupiterův měsíc, který měl premiéru v soutěži na festivalu v Cannes v roce 2017.

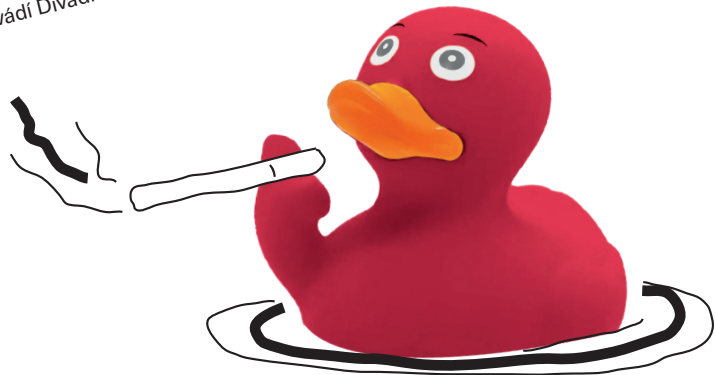
Její první anglický scénář PIECES OF A WOMAN (Střípky ženy) byl součástí oficiálního výběru 77. ročníku Mezinárodního filmového festivalu v Benátkách.

střípky ženy

Divadelní hra Střípky ženy vznikla na objednávku polského divadla TR Varšava a svou světovou premiéru měla v roce 2018. Posléze byl natočen na základě adaptace původního textu stejnojmenný anglojazyčný film s Vanessou Kirby v hlavní roli. Kornél Mundruczó se podepsal jak pod režii polské inscenace, tak i kanadsko-amerického filmu. Střípky ženy uvádí Divadlo Petra Bezruče v české premiéře.

mateřské zranění

Mateřské zranění je druhem kulturního a rodinného traumatu, které se vyskytuje zvláště v životech jedinců žijících v patriarchátu. Je to soubor vnitřněných omezujících domněnek a vzorců, jež pochází z rané dynamiky, která existovala mezi dcerami a jejich matkami, a jež dcerám v dospělosti na mnoha frontách způsobuje komplikace. Má vliv na jejich sebeobraz a způsob, jak vnímají druhé a svůj potenciál.

patriarchát jako hlavní příčina mateřského zranění

Mateřskému zranění umožňuje vzklíčit patriarchát. V kulturách, kde vládou muži, jsou ženy nuceny uvažovat o sobě jako o „méně než...“, nehodných či

nezasluhujících. Tento pocit méněcennosti se obtiskoval do niter žen po nespočet generací. Rezavějící principy patriarchátu, jež umožňuje růst mateřskému zranění, jsou například upřednostňování mužů před ženami, dominance a upírání moci, normalizace potlačování pocitů, nerespektování hranic, vyžadování poslušnosti a poddanosti či zesměšňování čehokoliv, co je vnímáno jako ženské. Od žen se v patriarchální kultuře očekává, že se vzdají svých osobních ambic a budou pečovat o rodinu a neustále budou sloužit ostatním a jejich potřebám, zatímco jejich vlastní potřeby jsou zanedbávány. Ženy mají vždy všechno zvládat s lehkostí, mít dobře vychované děti, být atraktivní, zůstat sexuálně žádoucí a udržet fungující manželství.

V důsledku těchto omezujících domněnek a přehnaných požadavků se ženy vzdávají svých snů, a zamykají své touhy. Potlačují své potřeby, aby zvýšily svou šanci dostat kulturnímu ideálu ženství. Tento tlak většinu žen dusí, vzbuzuje v nich vztek, vyvolává depresi, úzkost a všeobecnou emoční bolest, která, když se jí nevěnujeme, se pak nevědomě přenáší na dcery. Děje se tak jemnými, ale i agresivními formami emočního opuštění (když jsou matky ve stresu, nemohou být pro dítě emočně přítomny), manipulací (stud, vina, povinnost) nebo odmítnutím.

mary oliver

cesta

Toho dne jsi konečně zjistila,
proč tu jsi, a tak ses do toho dala.
I když hlasy kolem radily NE,
i když se dům
otřásal v základech
a chvěla
se ti kolena:

„Dej mě do pořádku!“
volaly hlasy.

Ale tys nepolevila.

Vědelaš, co je třeba.

I když se vítr vloupal
dlouhými ledovými
prsty až do základů,
i když ty prsty
tak melancholicky hrály.

Bylo strašně pozdě, noční bouře,
cesta plná větví a kamení.

Ale pomaličku,

jak se hlasy vzdalovaly
a slábly,

se rozzářily hvězdy
skrze cáry mračen
a nový hlásek,

nový, a přitom tak známý,
vlastně ten tvůj! –
se k tobě přidal

a vydaly jste se spolu, dál a hlouběji
do světa.

Bylas odhodlána udělat jedinou věc,
kterou udělat můžeš,
zachránit jediný život,
který můžeš zachránit.

matky a dcery

Mateřské zranění se vyskytuje na spektru od zdravého a podpůrného vztahu matka-dcera na jednom konci až ke zneužívajícímu traumatickému typu vztahu na konci druhém. Jeho závažnost závisí nejvíce na tom, jak těžce byly matky zraňovány vlastními matkami a nakolik matka vlastní zranění rozkryla a zhojila. V nejlepším případě mateřského zranění se matky nezáměrně dopouštějí projekce pocitů méněcennosti a zranitelnosti v neúmyslné snaze chránit dcery před potenciálním odmítnutím či pohanou. (Nebud' příliš velká, nápadná nebo silná. Pokud budeš, odmítnou tě a zůstaneš sama.) V nejhrošším případě matky s vlastními hlubokými ránami používají své dcery jako obětní beránky, svou zneuznanou bolest jim předávají a beztravně je zneužívají a zanedbávají.

Všechny matky a dcery musí kvůli dopadu, který patriarchát na jejich vztah má, překonávat nesnáze. Tato kulturní atmosféra způsobuje, že bude vždy více či méně ve hře nějaký boj o moc. Pro dospělé dcery matek s robustnějším, autoritářským rodičovským stylem nebo typem osobnosti mohou být komunikace a vztah založené na vzájemnosti téměř nemožné. To, co ustanoví „harmonický“ vztah s autoritativní matkou, je vždy provázeno ztrátou části Já, protože tento styl ze své podstaty nemá zájem na spolupráci ani na oboustranném růstu. Vzájemnost znamená prohru a pro matku takového ražení i ztrátu moci. Je o to více matoucí, že někdy, když jí něco rozladí, taková matka své dítě autoritativně odkáže do patřičných mezí, ale jindy je v klidu a reaguje z pozice vzájemnosti. Dítě to nemůže ovlivnit ani předvídat. Tato skutečnost ústí do „přerušovaného zpevnění“, v němž je matka

občas empatická a milující, ale pokud ji něco rozruší, změní se v nepřátelskou, ovládající nebo úsečnou. Kvůli této neustále se přelévající dynamice se dítě ocitá na emoční horské dráze a usazuje se v něm pocit nestability. Patriarchální kultury nejenže pokřívují vztah matky a dcery do této mocenské dynamiky, ale také staví dcery před Sofinu volbu. Pokud dcera přizpůsobí své nitro nevědomým názorům své matky (nějaká forma tvrzení „Nejsem dost dobrá“), dostane se jí u matky přijetí, zradí však přitom samu sebe a svůj potenciál. Pokud ale dcera nevědomé názory matky za vlastní omezení nepřijme a svou sílu a potenciál upřednostní, musí zpracovat, že to její matka podvědomě bude vnímat jako osobní odmítnutí. Dcery nechtějí riskovat ztrátu ujištění a mateřské lásky, takže přijímají zvnitřnění nevědomých omezujících názorů jako součást loajality a emočního přežití. Dce-

ra může nevědomě cítit, že žije-li podle svých představ, spustí to v matce vodopád smutku či hněvu, protože jí připomene vlastní nežitě části.

hojení zranění

Pro dceru zapletenou s matkou mohou být pokusy o individuaci nelítostným bojem o vlastnictví sebe samé. Je životně důležité, aby se dceři dostalo podpory při odhalování pokřivené patriarchální logiky, která tvrdí, že když vedete oddělený život, ubližujete tím matce, že separace je ekvivalentem agrese, nebo že vaše zdravé hranice jsou útokem. Je potřeba odmítnout tyto deformované názory a uvést v chod nové, zdravé vzorce chování. Je důležité, abychom seznali, že jakkoli je to nepříjemné, hojení mateřského zranění není obviňováním matky. Je to nezbytná součást bytí vědomým, zralým, dospělým

člověkem. Hojení zranění (a nepředávání ho další generaci) je nejvyšším výrazem dospělosti a osobní odpovědnosti.

Příklady idealizace sebeobětování žen v patriarchální kultuře:

Ženy jsou přirozeně šťastné, když mohou ostatním sloužit a pečovat o ně.

Ženy nemají být hlasité ani asertivní a nemají mít svou vlastní hlavu.

Ženy, jež odmítají komplimenty a mají sklon k sebeponižování, si zaslouží chválu a úctu.

Příklady nevyslovených sdělení matek patriarchálního smýšlení, jež vychází z pocitu bezmoci a objevuje se v reakci na cizí nadvládu v jejich životě:

Jsi nevděčná, když jsi sama sebou, když jsi úplná, velká, autentická.

Uctíš mě, když budeš trpět, protože se podívej, kolik jsem vytrpěla já, abych tě přivedla na svět.

Jsem tvoje matka a zasloužím si úctu bez ohledu na to, jak moc tě ponižuju a ubližuju ti.

inspice **michal weber** / nápověda **zuzana novotná** / rekvizity **lenka kučerová** / garderoba **renáta pytlíková** / výroba kostýmů **marie dopitová** / vlásenky a masky **eva kubienová, petra nedomová** / světla **viktor kosinski, martin kozok** / zvuk **filip bajger** / šéf výroby **karel gadula** / jevištní mistr **filip kapusta** / technika **martin kukla, ladislav mikula, kristián šmulík, david žyla** / výroba scény **dekorace-VIP s.r.o., opava**

program vydala divadelní společnost petra bezruče, s.r.o.

textová část programu **peter galdík** / fotografie titulní strany **petr hrubeš** / fotografie inscenace **martin špelda** / grafický návrh plakátu a programu **jan kulich**

autorská práva k dramatickému textu a překladu v české republice zastupuje aura-pont s. r. o., veslařský ostrov 62, 147 00 praha 4

děkujeme za spolupráci ivu tábořskému a oblastnímu spolku českého červeného kříže ostrava

divadlo petra bezruče provozuje divadelní společnost petra bezruče, s.r.o.

ředitel **jiří krejčí** / zástupce ředitele **filip krejčí** / umělecký šéf **jan holec** / dramaturg **peter galdík** / tajemnice **barbora mužná** / produkční zájezdů **milan zupko** / produkční propagace **anita krejčí** / pr **marcela bednaříková**

divadlo je provozováno za finanční podpory statutárního města ostrava a moravskoslezského kraje

OSTRAVA!!!

STEELCOM

bezruci.cz